

Vasara - atostogų metas. Nors daugelio planus poilsiauti užsienyje šiais metais pakoregavo koronaviruso pandemija, tačiau keliaujančiųjų netrūksta. Tą jaučia ir Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos darbuotojai, sulaukiantys įvairiausių tėvų klausimų ir prašymų patarti, kaip keliauti į užsienį su vaiku, kad nekiltų konfliktų su atskirai gyvenančiu vaiko tėvu ar motina.

„Vasarą kur kas dažniau tenka konsultuoti skyrium gyvenančių vaikų tėvus apie galimybę poilsiauti užsienyje su vaiku. Konfliktų dėl kelionių užsienyje neturėtų kilti. Nors kiekvienos šeimos atvejis skirtingas, visi – griežtai reglamentuoti ir teisiškai apibrėžti“, – sako Panevėžio apskrities Vaiko teisių apsaugos skyriaus (VTAS) patarėja, teisininkė Jurgita Varanauskienė.

Dažniausiai, skyrium gyvenančiam vienam iš tėvų, išgirdus žinią apie vaiko atostogas užsienyje, iškyla klausimas: ar teisėtai vaikas išvežamas į svečią šalį, ar nereikalingas jo sutikimas? VTAS teisininkė teigia, kad atostogoms toks leidimas nereikalingas, jeigu šalys nėra sutarę kitaip ir nėra to numatę teismo patvirtintuose dokumentuose.

„Pasitaiko atvejų, kai besiskirdamos poros dokumentuose apibrėžia, kad vaiko išvykimas į užsienio valstybę galimas tik su kito tėvo sutikimu. Tuomet, vaiko tėvai privalo apie atostogas kitoje valstybėje informuoti vienas kitą, pateikti numatytą informaciją, pvz., kur apsistos, kiek tęsis atostogos, priešingu atveju – atsiklausti ar informuoti apie Valstybės sienos kirtimą nereikia“, – sako J. Varanauskienė.

Pasak teisininkės, neretai vienam iš tėvų iškyla baimė, kad atostogos tik priedanga išvežti vaiką visam laikui ir po atostogų jis negrįš namo. Dėl to tėvams baimintis ir drausti vaikui keliauti – nereiktų.

Siekiant įsitikinti, kad vaikas ne atostogauja, o persikėlė į užsienį gyventi be kito tėvo sutikimo, (teisine kalba – yra pagrobtas), pasak teisininkės, turi būti tam tikros sąlygos: tėvas užsienio šalyje turi turėti nuolatinį darbą arba vaikas turi būti užregistruotas lankyti ugdymo įstaigą.

„Yra pasitaikę praktikoje atvejų, kai vienas iš tėvų išvyksta su vaiku į užsienį, neva, ilgesnių atostogų, o paaiškėja, kad grįžti ir nežada. Tokiu atveju, čia likęs tėvas turėtų kreiptis į VTAS specialistus su prašymu taikyti Hagos konvenciją, kad vaikas priverstine tvarka būtų grąžintas į Lietuvą“, – sako J. Varanauskienė.

Teisininkės darbo praktikos metu vaikai į kilmės šalį, t.y. Lietuvą, buvo grąžinti iš Anglijos, Ispanijos, Švedijos bei Norvegijos.

Jeigu mama ar tėvas nori išvažiuoti su vaiku nuolatinei gyventi į užsienį, turi būti šalių susitarimas. Nepavykus tėvams sutarti gražiuoju, vaiką išsivežti norintis vienas tėvų privalo kreiptis į teismą dėl leidimo išvežti vaiką į užsienio šalį nuolatiniame gyvenime.

J. Varanauskienė pabrėžia, kad net ir skyriumi gyvenantys vaiko tėvai, turi atsižvelgti į geriausias vaiko interesus ir neprieštarauti atostogų praleidimui svečioje šalyje. Taip pat suaugusieji neturėtų pamiršti, kad vaiko išvežimas į užsienio valstybę apriboja kartu nevykstančio tėvo (motinos) galimybes dalyvauti vaiko auklėjime, juo rūpintis ir bendrauti su juo, todėl natūralu, kad kartu nevykstančiam tėvui kyla klausimų ir nerimo dėl vaiko išvykimo.

„Vaikas turi teisę į poilsį ir turiningą laisvalaikį, labai norėtusi, kad suaugusieji tą suprastų ir geriausi vaiko interesai būtų aukščiau, nei tėvų konfliktai ar baimės“, – linkėdama tarpusavio sutarimo ir gerų atostogų, sakė J. Varanauskienė.

